

ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА

*Укладач – доцент кафедри філософії, історії та педагогіки, к. псих. н.
доцент М. О. Антонець*

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Етика та естетика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Бакалавр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості функціонування моралі та мудре ставлення до мистецтва.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни загальної підготовки вибіркового циклу базується на знаннях, отриманих при вивченні навчальної дисципліни «Філософія», тісно пов'язане з навчальними дисциплінами «Менеджмент», «Психологія», «Соціологія», а також є базою для вивчення навчальних дисциплін «Управління змінами», «Управління персоналом», «Мотиваційний менеджмент», «Менеджмент-консалтинг», «Етика ділового спілкування», «Конфліктологія», «Креативний менеджмент», «Публічне управління», «Самоменеджмент».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є навчити студентів сприймати світ як свій рідний дім, любити Бога та ближнього, розуміти та цінити прекрасне.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є з'ясувати структуру етики; навчитися оцінювати дійсність з позицій добра і зла; дізнатися про духовні пріоритети формування та розвитку родини; навчитися аналізувати конкретні ситуації, розпізнаючи типи людей, рівень їхньої моральності та інші індивідуальні особливості, що проявляються під час ділового спілкування; пройти тренінги, пов'язані із запобіганням ризикованої поведінки молоді, програму «Цінуй життя».

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентності:

знання: об'єкта і предмета етики та естетики; основних етичних чеснот; десять Божих заповідей; християнських принципів створення щасливої родини; слушного змісту поняття «любов»; сучасних гендерних проблеми; методології мистецтва.

вміння: орієнтуватися в основних світових етичних школах і концепціях; проводити етичний аналіз сучасних глобальних проблем; чітко розрізняти у житті етичні категорії – добро та зло; слідкувати за своєю мовою; розкрити свій творчий потенціал; складати синквейн; робити вирізанки; цінити прекрасне.

способи мислення:

– формування суджень – форми відображення об'єктивної дійсності, яка полягає у ствердженнях наявності або відсутності ознак, властивостей або відносин у сфері технологічних процесів;

– пропонування міркувань – низки пов'язаних суджень, спрямованих на те, щоб з'ясувати істинність якої-небудь думки у сфері технологічних процесів, доведення її або заперечення;

– створення умовиводів – виведення з одного або декількох суджень в області технологічних процесів;

– генерування понять – пізнання сутності предметів і явищ у межах системи технологій в їх істотних зв'язках та відносинах, узагальнення їх істотних ознак.

професійні, світоглядні і громадянські якості:

– здатність отримувати, аналізувати та систематизувати інформацію з базових питань програмного матеріалу навчальної дисципліни з різних джерел (монографії, навчальний посібник, періодичні видання, Інтернет;

– здатність ефективно організувати свій робочий час;

- здатність здійснювати ефективні міжособистісні комунікації;
 - здатність до постійного удосконалення емоційних здібностей як інструменту розвитку у майбутніх фахівців навичок управління на індивідуальному, міжособистісному та груповому рівнях;
 - здатність застосовувати знання правил раціонального використання робочого часу, прийомів та методів роботи керівника для виконання управлінських функцій (постановки цілей, планування, прийняття рішень, реалізації та організації особистої діяльності, контролю);
 - володіння прийомами і методами поставлення особистих і професійних цілей;
 - здатність раціонально планувати свій робочий час з метою ефективного його використання;
 - володіння прийомами та методами прийняття рішень;
 - уміння організувати професійну діяльність, спрямовану на реалізацію поставлених цілей;
 - здатність здійснювати контроль за реалізацією поставлених цілей;
 - володіння прийомами і методами ефективних комунікацій та інформаційного забезпечення діяльності керівника;
 - уміння організувати робоче місце та оптимальні умови праці;
 - громадянська відповідальність, почуття обов'язку,
- морально-етичні цінності:* уважність, чуйність, чемне ставлення до людей, інтелігентність; здатність здійснювати ефективні міжособистісні комунікації; здатність до постійного удосконалення емоційних здібностей як інструменту розвитку у майбутніх фахівців навичок управління на індивідуальному, міжособистісному та груповому рівнях.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Етика як наука

Поняття етики, її походження, визначення предмету. Етичні чесноти за Арістотелем. Визначення етики за П. Гольбахом, І. Кантом, Ф. Ніцше, М. Бердяєвим, М. Хайдегером, Л. Шестовим, В. Малаховим. Основні завдання етики. Емпірична етика. Філософські проблеми моралі. Нормативна етика. Педагогічна етика. Професійна етика. Історія етичної думки. Етикет. Зв'язок етики з онтологією, гносеологією, праксеологією, аксіологією. Суб'єкти моральної регуляції в політичній сфері. Етика і соціологія. Етика і психологія. Етика та естетика. Етичні вчення Стародавнього Сходу. Етичні теорії Античного світу. Релігійно-етичні вчення доби Середньовіччя. Гуманістична етика Відродження. Етичні парадигми Нового часу.

Тема 2. Етичні проблеми сучасного суспільства

Глобальні проблеми сучасності. Фінансовий стрес. Безробіття. Іміграція. Витрати коштів на турботу про здоров'я. Брак часу. Хімічні залежності: алкоголь, наркотики, паління. Статеві залежності: порнографія, ON-LINE-SEX, педофілія. Статеві проблеми: гомосексуалізм, багато партнерство (блуд), сексуальне насильство, дошлюбний секс, брак фізичної інтимності у шлюбі. Хвороби: ВІЛ-СНІД, туберкульоз, депресія, серцево-судинні захворювання. Ураження: лихослів'я, тілесне ураження жінок і дітей, суїцид. Моральні проблеми: консенсуальне співжиття, аборти, штучне запліднення, сурогатні матері, ефтаназія, безпліддя, діти-сироти, торгівля людьми, розлучення.

Тема 3. Добро і зло

Мораль є предметом вивчення етики. Визначення моралі. Мораль і моральність. Форми існування моралі: особистісні моральні якості та сукупність норм суспільної поведінки і оціночних уявлень. Основні функції моралі. Особливості моральної регуляції. Релігійно-ідеалістична інтерпретація добра. Утилітарно-натуралістична інтерпретація добра.

Добро – це благо. Десять Божих заповідей. Походження і сутність зла. Гріх – це зло проти Бога і людини. Гордість – визначальна риса Люцифера. Непослух в Едемському саду. Концепції зла.

Тема 4. Основи біоетики

Духовні основи збереження життя людини. Анатомія внутрішньоутробного розвитку. Види абортів. Наслідки абортів. Сучасні демографічні проблеми. Можливості планування сім'ї. Основні аспекти застосування репродуктивних технологій: штучне запліднення, штучна інсемінація, сурогатне материнство. Моральне ставлення до зовнішнього світу. Телегонія. Ювінальна юстиція. Сучасні гендерні проблеми.

Тема 5. Розуміння любові

Любов- епітумія. Любов- ерос. Любов – сторге. Любов – філія. Одвічна любов Бога – агапе. Шлюб – це найкраща ідея. Проблема вибору партнера. Загальні гендерні проблеми. Визначення любові. Різниця між закоханістю та коханням. Природа любові. П'ять мов кохання: слова заохочення, час, подарунки, допомога і дотик.

Тема 6. Естетика як наука

Предмет естетики. Калокагатія. Розвиток естетики протягом існування людства. Творчий потенціал людини. Стадії творчого процесу. Природа в естетичній діяльності. Естетичне почуття. Естетичний смак. Естетичний ідеал. Естетичні погляди та теорії. Категорії «гармонія» і «міра». Категорії «прекрасне» і «потворне». Категорії «трагічне» і «комічне». Категорії «піднесене», «героїчне», «низьке».

Тема 7. Мистецтво в історичному розвитку людства

Методологічні основи мистецтва. Відображувальна сутність мистецтва. Художність як естетична категорія. Зміст і форма у мистецтві. Генезис і природа художнього образу. Поняття безпосередності та присутності. Принцип антиномічності. Асоціативні порівняння. Метафора. Символ. Алгоритм. Історична динаміка функцій мистецтва. Мистецтво Стародавнього світу. Мистецтво Середньовіччя. Мистецтво Відродження. Мистецтво епохи бароко. Мистецтво Нового часу.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Антоненко М. О. Впровадження естетотерапевтичних технологій та новітніх тренінгів у викладання «Етики і естетики» [Текст] / Марина Антоненко і Алла Соляник. – Вісник Національного університету «Львівська політехніка». «Філософські науки», № 780. – Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2014. – С.81-87.
2. Антоненко М. О. Впровадження нових методів у викладанні психології [Текст] / Марина Антоненко // Наукові записки. Серія «Психологія». – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – Вип. 1. – С. 29-43.
3. Антоненко М. О. Формування уявлень про родину в сучасного студентства [Текст] / Марина Антоненко // Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. Костюка АПН України. Т.УІ, випуск 2. К.: ГНОЗІС, 2004. – С.11-16.
4. Антоненко М. О. Християнські принципи виховання: азбука використання [Текст] / Марина Антоненко // Психологія і суспільство. – 2012. – № 3. – С.113-118.
5. Левчук Л. Т. Естетика: [Підруч.] / Л. Левчук, Д. Кучерюк, В. Панченко. – К.: Вища школа, 2010. – 399 с.
6. Малахов В. А. Етика: [Навч. посіб.] / В. А. Малахов. – К.: «Либідь», 2010. – 406 с.
7. Савельєв В. П. Етика [Текст] / Віктор Савельєв. – Львів: Магнолія Плюс, 2005. – 244 с.
8. Савельєв В. П. Культурологія. Етика. Естетика [Текст] / В. Савельєв, С. Повторєва. – Львів: Магнолія, 2012. – 352 с.

Додаткова

9. Архипова Е. Развод и его последствия [Текст] / Е. Архипова. – К. : Фарес, 2008. – 90 с.
10. Бербешкина З. А. Совесть как этическая категория [Текст] / Зоя Бербешкина. – М. : Просвещение, 1986. – 64 с.
11. Бердяев Н. А. Философия свободы. Смысл творчества [Текст] / Николай Бердяев. – М. : Правда, 1989. – 608 с.
12. Вакулик І. І. Культура ділового та сімейного спілкування: інтерактивні вправи, завдання, тести [Текст] / Ірина Вакулик, Яна Пузиренко. – К.: Центр інформаційних технологій, 2007 – 150 с.
13. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму [Текст] / Макс Вебер. К.:Вища школа, 1994. – 219 с.
14. Гармаев А. Ц. Психопатический круг в семье [Текст] /Анатолий Гармаев. – Минск : Лучи Софии, 2002. – 320 с.
15. Гридковець Л. М. Світ життєвих криз людини як дитини своєї сім'ї, свого роду та народу: [Моногр.] / Людмила Гридковець. – Львів:Скриня, 2016. – 516 с.
16. Дорцбак Д. Кризис СПИДа. Что мы можем сделать [Текст] / Дебора Дорцбак и Мередит Лонг. – К. :IVP Books, 2007. – 160 с.
17. Лавриненко В. Н. Психология и этика делового общения [Текст] / Владимир Лавриненко. –М. :ЮНИТИ,1997. – 278 с.
18. Лукадо М. Ты-особенный [Текст] / Макс Лукадо. – К. :Брайт Букс, 2007. – 32с.
19. Мак-Дауэлл Д. Как помочь молодёжи [Текст] / Джош Мак-Дауэлл, Боб Хостэтлер. – Львов: Нова Надія, 2004. – 540 с.
20. Монро М. Понимание любви [Текст] / М. Монро. – К.:Фарес, 2005. – 144 с.
21. Оліферчук В. П. Екологія людини : [Навч.посіб.] / Вікторія Оліферчук. – Львів: РВВ НЛТУ, 2016. – 190 с.
22. Пурик Е. Люди и ВИЧ [Текст] / Евгений Пурик. – К.:Альянс,2006. – 635 с.
23. Сагач Г. М. Божий світ і ми. Духовно-наукове красномовство [Текст] / Галина Михайлівна Сагач. – Херсон: РІПО, 2010. – 232 с.
24. Степаненко В. Ф. Етика в проблемних і аналітичних задачах [Текст] / Валерій Федорович Степаненко. – К. : Вища школа, 1998. – 272 с.
25. Уит Э. Любовь в браке [Текст] / Эдуард Уит.-Ровно : Принт хауз», 2006. – 237 с.
26. Федій О.А. Естетотерапія [Текст] / Ольга Андрійовна Федій. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.
27. Хьюард-Милс Д. Образцовое супружество [Текст] / Даг Хьюард-Милс. – К. :Варух, 2011. – 344 с.
28. Целуйко В. М. Психология современной семьи [Текст] / Валентина Целуйко. – М. : ВЛАДОС, 2004. – 288 с.

Інформаційні ресурси

1. Навчальні матеріали он-лайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : pidruchniki.com/etika_ta_estetika/. – Назва з титул. екрану.
2. Етика у сучасному світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : estetica.etica.in.ua/etika-ta-estetika-problema-vzayemozv-yazku/. – Назва з титул. екрану.
3. Етика та естетика [Електронний ресурс] / stud.com.ua. – Режим доступу : stud.com.ua/etika_ta_estetika/. – Назва з титул. екрану.